

Орган парткому, ректорату,
комітету ЛКСМУ та профкому
Одеського ордена Трудового
Червоного Прапора
державного університету
ім. І. І. Мечникова

РІК ВИДАННЯ

XXXIII

№ 8 (885).

15 БЕРЕЗНЯ

1967 р.

Ціна 2 коп.

З

НАУКОВІ

КАДРИ

ДЕМОНСТРАЦІЯ

ЄДНАННЯ

ПАРТІЇ І НАРОДУ

ВИБОРИ до Верховної Ради республіки, обласних, міських, районних Рад депутатів трудящих, що пройшли 12 березня, вилились в яскраву демонстрацію єднання партії і народу, показали згуртованість і монолітність радянських людей, які впевнено будують своє світле майбутнє — комунізм.

За роки, які пройшли після останніх виборів, країна наша стала, безумовно, багатшою, вирости її міць і авторитет серед народів світу.

Виконуючи рішення XXIII з'їзду партії, радянський народ домігся чудових успіхів. Ці успіхи ще раз доводять всьому світові, що в Комуністичній партії Радянського Союзу слова ніколи не розходяться з ділами, що в партії немає більш високих турбот, ніж турбота про благо народу.

Вибори в цьому році пройшли в особливій обстановці: адже нинішній рік — рік славного ювілею Радянської влади. Кожний громадянин нашої першої в світі держави робітників і селян з особливою гордістю оглядає пройдений країною Рад шлях ратних і трудових подвигів.

Вибори визвали в трудящих Радянського Союзу нову хвилю патріотизму і творчих сил. Це було велике свято міцніючого єднання партії і народу.

Немає сумніву в тому, що всі радянські люди, колективи нашого орденоносного університету, виконавши громадянський обов'язок на виборчих дільницях, ще з більшою енергією візьмуться за перетворення в життя своїх зобов'язань в честь 50-річчя Великого Жовтня.

ДО НОВИХ УСПІХІВ

ВЧЕНІ багатьох кафедр, наукових установ та лабораторій університету приділяють увагу виконанню наукових досліджень, допомагаючи промислового та сільськогосподарському виробництву.

В цій важливій справі 1967 рік — рік славного ювілею Радянської влади посідає особливе місце.

Вже зараз, на початку 1967 року, кафедри та лабораторії університету виконують дослідження з госпдоговірної тематики на 255 тис. карбованців.

Крупні роботи для підприємств виконують кафедри теплофізики і загальної фізики.

Важливі дослідження по вивченню метавинної кислоти, по визначенню складу циліндрових масел для судових двигунів виконує кафедра органічної хімії. Успішно продовжують важливі роботи кафедри фізико-хімії полімерів та колоїдів.

Проблемна лабораторія інженерної геології виконує дослідження з прогнозу зсувних берегів на правобережжі Каневського водосховища, по знаходженню будівельних пісків в районі Одеської морської банки.

Збільшують темпи робіт з госпдоговірної тематики кафедра обчислювальної математики та обчислювальний центр.

Великі завдання постають в цьому році перед вченими біологічного факультету. За останній час обласне управління

сільського господарства та його спеціалісти вивчили пропозиції ряду кафедр біологічного факультету про необхідність проведення досліджень на допомогу сільському господарству. Найближчим часом будуть укладені госпдоговори на про-

ведення в 1967 році таких досліджень для колгоспів та радгоспів Одеської області.

З кожним роком все більша кількість студентів старших курсів природничих факультетів залучається до проведення досліджень з госпдоговірної тематики. Особливо активну участь беруть студенти у виконанні госпдоговірних робіт на фізичному, хімічному та інших факультетах.

Кафедри та лабораторії природничих факультетів, науко-

во-дослідний сектор приділяють велику увагу впровадженню закінчених робіт у виробництво. В минулому році впровадження закінчених робіт, виконаних університетом, дало економічний ефект в сумі 243 тисячі карбованців.

В нинішньому ювілейному році буде завершено впровадження на підприємствах країни ряду закінчених робіт.

Успішно виконує взяті до 50-х роковин Великого Жовтня зобов'язання — передати для впровадження у виробництво ряд досліджень — і кафедра експериментальної фізики. Мінімальний річний економічний ефект від такого впровадження складатиме 300 тисяч карбованців.

На Одеському лінолеумному заводі «Більшовик» в цьому році буде завершено промислове впровадження досліджень, виконаних в минулі роки кафедрою органічної хімії.

Заплановано в цьому році впровадити і ряд інших закінчених робіт, виконаних кафедрами теплофізики, органічної хімії, фізико-хімії полімерів і колоїдів, мікробіології та вірусології, фізіології людини і тварин, ботанічним садом та іншими.

Немає сумніву, що вчені нашого університету зустрінуть 50-річчя Великого Жовтня новими успіхами в розвитку наукових досліджень на допомогу виробництву.

Б. СОСНОВСЬКИЙ.

РЯДИ ВЧЕНИХ ПОПОВНЮЮТЬСЯ

ДНЯМИ відбулось засідання вченої ради кафедр суспільних наук нашого університету. На засіданні була представлена до захисту дисертація А. В. Веселаго на тему: «Гносеологічна природа релігії і її співвідношення з гносеологічною природою мистецтва».

Офіційні опоненти і виступаючі дали високу оцінку роботі дисертантки.

Прийнято рішення про присвоєння А. В. Веселаго вченого ступеню кандидата філософських наук. Вчена рада універси-

тету затвердила це рішення.

На засіданні вченої ради біологічного факультету відбувся захист дисертації, представленої В. І. Мальцевим на здобуття вченого ступеню кандидата біологічних наук.

Захист пройшов успішно.

Тепло поздоровили співробітники, друзі і М. А. Рувинського, який представив на засідання вченої ради фізичного факультету і успішно захистив дисертацію на тему: «Деякі питання теорії ди-

наміки екситонів Ванье-Мотта».

Вчора на засіданні вченої ради кафедр суспільних наук старший викладач О. І. Романовський успішно захистив дисертацію на здобуття вченого ступеню кандидата історичних наук. Тема його дисертації — «Боротьба КППРС за ідейну і організаційну єдність своїх рядів (1925—1930 роки)».

Так, виконуючи зобов'язання взяті на честь 50-річчя Великого Жовтня, колектив університету поповнює ряди вчених.

Є ВСІ УМОВИ

ЗВЕРНЕННЯ істориків-другокурсників до всіх студентів університету, в якому вони закликають боротися за звання кращої групи, за право називатися групою імені 50-річчя Великого Жовтня, надихнуло і моїх однокурсників.

В ті дні було багато розмов в групі, ми радилися, до хрипу сперечалися, приймали рішення і знову його міняли. Адже нам, майбутнім юристам, треба не тільки підхопити цей патріотичний клич, а й повести змагання так, щоб не осоромити стаціонар юридичного факультету.

Ми розуміли, що одного бажання поставити свій курс в число кращих мало, треба вперто і кропітливо працювати. А тут і сесія. Скільки тривог, хвилювань принесла вона нам! Минула сесія для нас була першою (якому студенту невідомо, що це означає?), а крім того ще й заклик істориків не давав нам спокою. Ото ж ми й працювали — багато читали, конспектували, разом обговорювали складні питання.

Зараз найважче — позаду. Сесію складено. Вона порадувала нас п'ятьма відмінниками. Зразком для всього курсу стали Л. Голікова, А. Макаров, О. Єльчанинова, В. Цапок, М. Іванов.

Звичайно, число відмінників не таке вже й велике, якщо врахувати, що й без «трієчників» ми не обійшлися. Але не все зразу. Тепер ми краще знаємо один одного, знаємо, кому потрібна допомога, а до кого можна звернутись за порадою. І якщо додати до цього, що й бажання працювати є, то можна сподіватись на багато кращі наслідки в майбутньому.

Ввійшли вже мої однокурсники і в гущу студентського життя, беруть активну участь в громадській роботі. Так, цілим курсом організували добровільну народну дружину і сумлінно виконуємо обов'язки по наведенню порядків в нашому районі міста.

Ще й ще раз, обговорюючи умови змагання, ми прийшли до однотайного рішення — у нас є всі умови боротися за першість і увійти в число кращих груп університету.

А. СЕМЕНЮК.

СХОДИНКОЮ ВИЩЕ

СЕКРЕТАР механіко-математичного факультету багатослівним не був: «Будь ласка, ось літопис ваших «підшефних» від першого до нинішнього четвертого курсу». І подала мені товстенький журнал, в якому за факультетськими традиціями записуються результати складання сесій студентами.

Звичайно, мене найбільше цікавив, вірніше, хвилював результат останньої зимової сесії.

За кілька листків до закінчення журналу (що не листок — сесія) на одній із сторінок — короткі, лаконічні дані: Курс — IV. Група — обчислювачі. А нижче — прізвища студентів і оцінки. За ними, прізвищами, бачу самих студентів, своїх старших товаришів, які в цей час на черговій лекції. В списку троє прізвищ обведено червоним олівцем. Це означає, що їх володарі сесію склали на «відмінно». Чотири екзамені — чотири п'ятірки. Такого успіху домоглися тт. Дмитрієва, Мазур, Свірський.

На бал менше із політекономії, методів приблизного обчислювання, спецкурсу рекурсивних функцій та функційо-

нального аналізу отримали студентки Курочкіна і Алімова. Вова Колпак «помирив» четвірки з п'ятірками. Їх у нього по дві. А от Алла Токар, почавши й закінчивши складати екзамен на «5», на третьому іспиті раптом одержала «трійку», перед цим заробивши «четвірку» із методів приблизного обчислювання. Всього один бал «недотягла» до стопроцентного результату — всіх «5» — студентка Фесун. Задовольнились (чи й справді так?) задовільними оцінками з усіх предметів Іншакова і Білявський. Ну, а проти всіх інших прізвищ — найможливіші комбінації з чисел від трьох до п'яти.

І все-таки «трійка» ще почувала себе впевнено у обчислювачів. Принаймні тому, що цитома вага задовільних оцінок така ж, як і добрих та відмінних.

З метою краще усвідомити досягнення моїх підшефних у минулій сесії перегортаю сторінки журналу далі. Там записано показники інших груп цього ж курсу. В групі прикладної математики всі клітинки заповнені, але тут комбінації тільки із трійок і четвірок.

Відмінників (хоча б одного) нема. Кращі справи в теоретиків функцій. Тут студентка Воронова все склала на «відмінно».

Одним відмінником можуть похвалитися і студенти із групи диференціальних рівнянь (студентка Гуркіна). А про групу алгебри і геометрії можна сказати, що в ній є все, а «відмінників» нема.

Отже, у обчислювачів найбільше студентів (три), які склали сесію повністю на «п'ятірки».

До цього я навмисно не об-

мовився жодним словом про заліки. Справа в тому, що у четвертокурсників «залікової» проблеми як такої взагалі не існує. Підстава більш ніж вагома: заліки передують іспитам, а перестрибування математика не визнає.

Пригадую, коли вперше прийшов до математиків перед сесією, вони, дізнавшись про мету мого візиту, в один голос заявили таке, що приблизно можна звести до прислів'я «Курчат рахують восени». А буквально це мусило означати: «От хай усе складемо, отоді...». Така обережність цілком зрозуміла, і я погодився. Тепер усе «запрограмоване»

обчислювачі склали і піднялись ще на одну сходинку студентського життя, з якої вже ясно видно останню, що її залишилось подолати. Попередня сходинка втримала всіх. Не спіткнувся ніхто. І в групі, яка бореться за університетську першість, за право називатися «Групою імені 50-річчя Великого Жовтня», так і мусить бути. **С. МЕФОДОВСЬКИЙ**, студент II курсу філологічного факультету.

НА ФОТО: студенти з групи обчислювачів четвертого курсу механіко-математичного факультету після складання іспиту.

ПИТАННЯ ПЕДАГОГІКИ ВИЩОЇ ШКОЛИ

ДАЛЬШЕ піднесення якості підготовки спеціалістів і вчителів для школи вимагає удосконалення усіх ланок учбової і виховної роботи з студентами. Для цього потрібно, передусім, будувати учбовий і виховний процес на основі об'єктивних закономірностей, що зумовлюють складний процес навчання і виховання спеціаліста у вищій школі. Впровадження педагогічної науки в роботу викладача вищої школи стало однією з передумов формування педагогічної майстерності. Особливо це потрібно для молодих викладачів. Наша газета починає друкувати матеріали з педагогіки вищої школи на допомогу молодим викладачам університету.

ПЕРШОКУРСНИКИ

НА ДОПОМОГУ МОЛОДИМ ВИКЛАДАЧАМ УНІВЕРСИТЕТУ

1.

ЩОРОКУ вузи поповнюються молоддю, перед якою з першого кроку навчання виникає багато проблем. Для першокурсника, що прийшов із школи в університет, все нове і все незвичне. Замість уроків — лекції. Зошитів ніхто не перевіряє. Домашнього завдання не дають. А тільки радять, що читати, і список книг, великий і незнайомий.

Бібліотека, лабораторії, кабінети — все вимагає самостійності. Почалися семінари, треба вивчати першоджерела. А тут ще й дорікання: ви тепер не учні середньої школи, а студенти! І дивляться першокурсники на студентів старших курсів з заздністю: вони все встигають — і до занять готуються, і на розваги час є, та й почувують себе вільно...

Дійсно, питання включення студентів перших курсів у ритм учбової праці вищої школи і повнокровного життя колективу факультету складне. Воно має психологічний і педагогічний аспекти. Щоб першокурсник відчув, що

університет стає для нього *alma mater*, потрібен не тільки час, але й уважне, чуйне ставлення до студента з боку викладачів і факультетського колективу.

Нелегко студентові першого курсу знайти для себе найбільш доцільний шлях у навчанні. Добре, коли на курсі працюють досвідчені викладачі, які не тільки викладають науку цікаво, але й вміло прищеплюють студентам смак до самостійної роботи і поступово вводять своїх вихованців у лабораторію наукового мислення. Деякі ж молоді викладачі, захоплені викладанням, інколи забувають студента, не рахуються з особливостями першокурсника. І звинувачують потім студентів в школярстві, у поганій підготовленості в школі.

Розглянемо в загальних рисах питання переходу студента від режиму шкільного навчання на режим вузівської учбової праці.

Відомо, що навчання є одним з складних видів праці. Творчі здібності, інтелектуальні і практичні навички не розвиваються без праці. І справжній фахівець — це, передусім, невтомний трудівник.

Вузівський досвід переконливо доводить, яке велике значення має прищеплення студентові вміння сумлінно і наполегливо працювати в науці і практиці, починаючи з першого курсу. Не буде доброго фахівця з того студента, що не звик до систематичної праці.

Учбовий процес у вищій школі суттєво відрізняється від навчання у середній школі. Але потрібно спростувати невірне уявлення, яке склалося емпірично, про те, що між середньою і вищою школою немає нічого спільного. Не можна так легко руйнувати місток, що з'єднує вищу і середню освіту. І в середній, і у вищій школі навчання відбувається як процес пізнання для учнів і студентів, і має спільні закономірності. І в школі, і у вузі навчання є творча праця. І в школі, і у вузі навчання формує особу учня і студента і є невичерпним джерелом виховання. Шкільне і вузівське навчання зв'язане з життям нашого народу і здійснюється як замовлення суспільства. У шкільному і вузівському навчанні виключно велика роль виховного впливу вчителя і викладача.

Все це ознаки спільні для школи і вузу. Досвідчений викладач вузу обов'язково використовує цю спільність, спирається на здобуте в школі, і, природно, переводить студентів на вищу ступінь навчання. Але потрібно і на навчання у вищій школі дивитись конкретно, бачити його особливості.

До чого ж зводяться особливості навчання у вищій школі?

Про це піде розмова у слідуючій статті.

Доцент І. КОБИЛЯЦЬКИЙ, завідувач кафедри педагогіки.

КОМСОМОЛЬСЬКЕ ЖИТТЯ

ЧОМУ ПОГАСНУВ ПРОЖЕКТОР ?

МАБУТЬ всім делегатам XXI звітно-виборчої комсомольської конференції нашого університету запам'ятався виступ на ній Анатолія Лубчинського, який розповів про недоліки в роботі штабу «Комсомольського прожектора». Делегат дав об'єктивну оцінку роботі «КП» за звітний період. Він відзначив, що випущені на той час номери «КП» не завжди були досить всевідомими, сагіричними. Він також звернув увагу делегатів і на те, що з десяти членів штабу та редколегії у випуску «КП» постійну участь брали всього три студента. Тоді ж було запропоновано по-ділово підійти до вибору нового штабу і редколегії «КП».

Думалося, що комітет комсомолу врахує побажання та поради делегата конференції А. Лубчинського. Вірилося, що в стінах університету ці дві літери «КП» знову пролунають паролем непримиримих, всіх, хто не може байдуке проходити повз будь-які прояви того, що заважає нормальному життю і навчанню студентів.

Але новий склад штабу «КП» розпочав свою роботу з того, що якомога далі заховав вітрину своєї стінгазети. За комітетським офісом вона пилюється і по сьогодні. За півроку, які минули після конференції, не вийшло жодного номера «КП». Це, мабуть, тому, подумає читач, що в університеті всі справи обстають добре, і в стінах нашого вузу «КП» ро-

бити нічого. Але це не так. Під промені «КП» чомусь не потрапляють студенти, які несумлінно відносяться до занять, порушники дисципліни. Не потрапили під промені «Комсомольського прожектора» такі факти: на хімічному факультеті 62 студенти з різних причин не склали сесії, а на механіко-математичному факультеті — 100 академборжників. «Прожектористами» не оголошено серйозного і рішучого бою проявам безгосподарності.

Не проводяться штабом «КП» рейди, перевірки, не випускаються облісківки та «бойові листки», не працюють вікна «КП» і на факультетах...

Не так давно ЦК ВЛКСМ затвердив нове положення про «Комсомольський прожектор». До роботи «прожектористів» тепер ставляться ще більш високі вимоги: не лише виявляти, усувати недоліки, але й запобігати їм. Штаб «КП» університету зобов'язаний виховувати у комсомольців громадську активність, принциповість, непримиримість до недоліків, почуття особистої відповідальності за справи колективу і всього суспільства. Але і в цьому напрямку мало що зроблено.

Чому погано працює штаб «КП», чому майже погас його промінь? На ці питання, слід сподіватися, відповідь начальник штабу «КП» комуніст І. Чекерда-

Е. ХАНЕВИЧ,

КОРИСНА КОНФЕРЕНЦІЯ

Як підготовлені наші студенти до самостійної педагогічної діяльності? Яка їх спеціальна і методична озброєність? Чи в достатній мірі використовуються в навчанні майбутніх педагогів досягнення сучасної науки і техніки? Як зацікавити їх, прищепити інтерес до педагогічної справи? Ці і багато інших питань були поставлені на учбово-методичній конференції, яка відбулась днями в нашому університеті.

Відкрив конференцію проректор по учбовій роботі доцент Г. А. Вязовський. Проблеми конференції одержали всебічне освітлення в доповідях і повідомленнях викладачів різних спеціальностей з усіх факультетів.

Учбово-методична конференція була присвячена 50-річчю Радянської влади.

ДВІ ЗУСТРІЧІ

З УСТРІЧІ бувають різні. Одні — сухувато-офіційні, інші — щирі і душевні. Отанні залишають слід не тільки в пам'яті, а і в серці. В таких зустрічах розкриваються людські душі, їх палкість і теплота.

Ось мені і хочеться розповісти про дві такі зустрічі, які відбулися на III курсі українського відділення філологічного факультету.

Теплий, по-справжньому весняний день. Святково прибранна аудиторія, заклопотані і трохи урочисті обличчя третьокурсниці і зацікавлені погляди студентів інших курсів. З усього видно, що третьокурсники чекають гостей.

І ось до аудиторії заходять генеральний консул Болгарії Стефан Ралев, віце-консул Маркаріт Шипковенський, студенти і викладачі філологічного факультету. Доцент І. Дузь вітає наших болгарських друзів з наступаючим великим святом — роковинами з дня визволення Болгарії від турецького іґа. З приводу цієї дати і були запрошені до нас генеральний консул та віце-консул Болгарії в Одесі.

Обличчя ясніють посмішками. В аудиторії лунають вірші і привітання на болгарській мові. Своїми враженнями від поїздки до дружньої Болгарії

діляться доценти А. Москаленко, В. Дроздовський. Проректор з'являється і болгарські зв'язки нашого і болгарського народу розповідає старший викладач історичного факультету А. Яровий. Невимушеність, ширість, теплота у виступах наших гостей, присутніх студентів та викладачів.

Щирим вітанням всьому болгарському народові, всій молоді, студентам від студентів нашого університету, побажанням всього найкращого закінчилася ця зустріч.

А через кілька днів на запрошення студентів III курсу завітала на філологічний факультет колишня наша студентка, ровесниця Великого Жовтня, одеська письменниця Анастасія Зорич. Вона розповідала студентам про своє життя, про творчі плани, прочитала нещодавно написане оповідання, відповідала на численні запитання.

Наші юнаки поздоровили Анастасію Зорич зі святом 8-го Березня, побажали їй великих успіхів в житті і нових творчих удач.

Так пройшли ці недовгі, але теплі зустрічі. І залишилося після них хороше на душі, як буває тоді, коли зустрінешся з справжніми добрими друзями.

Т. АНАНЧЕНКО.

КРАЩИМ — ПРИЗИ!

НА ЗНІМКАХ: (зліва вгору): виступає студентка механіко-математичного факультету Олена Фещук; справа — співає викладач хімічного факультету Г. Камалов. Внизу — виступає ансамбль бандуристів філологічного факультету «Тополя».

ТРИ ДНІ — 5, 6 і 7 березня 1967 року в Великому актовому залі проходив міжфакультетський огляд-конкурс художньої самодіяльності, присвячений славному ювілею—50-річчю Радянської влади.

Ось коротко його загальні підсумки.

Перше місце журі конкурсу присудило художній самодіяльності філологічного факультету.

Друге і третє місця поділили механіко-математичний і хімічний факультети.

Історичному факультету присуджено четверте місце. На п'ятому — геолого-географічний факультет. Шосте місце в огляді зайняв факультет іноземних мов. На сьомому місці — фізичний, а на восьмому — біологічний факультети.

Коллективи самодіяльності факультетів, які зайняли три перших місця, нагороджені призами.

Журі конкурсу відмітило грамотами окремих кращих виконавців і керівників культурно-масовою роботою на факультетах.

Призи і грамоти переможцям конкурсу були вручені на великому заключному концерті художньої самодіяльності, який відбувся днями.

Репортаж про звітні концерти художньої самодіяльності буде надруковано в наступному номері газети.

В БАГАТИХ ФОНДАХ

В ТРАВНІ 1967 року Наукова бібліотека Одеського університету відмічає своє 150-річчя. В багатих фондах бібліотеки знаходиться велика кількість книжок, які вже стали бібліографічною рідкістю. З деякими з цих книг ми познайомимо наших читачів.

В СХОВИЩАХ бібліотеки є перший том російського видання першого російського посібника з хімії Фердинанда Гізе.

Твір було видано в п'яти томах на 3042 сторінках і називався він: «Фердинанда Гізе всеобщая химия для учащихся и учащихся». С німецької рукописи переведена Васином Комлишинским, магистром і лектором при Харківському університеті. В Харківі в університетській типографії 1813 года».

Автор першого російського підручника хімії Фердинанд (Федір Іванович) Гізе більше десяти років був професором університету. Свій підручник Гізе написав на німецькій мові, а потім рукопис

лотвір, електрика), а потім в інших частинах вагомих—газів, речовин, паливних, неметалічних, металічних.

5-та частина присвячена органічній хімії.

Підручник був написаний за 4 роки. За цей період труди вчених поповнились хімічними відомостями, і Ф. Гізе включав їх в свій підручник, не порушуючи гармонійності прийнятої ним системи.

**НАУКОВІЙ
БІБЛІОТЕЦІ
МИНАЄ
150 РОКІВ**

Незважаючи на ряд помилкових суджень з точки зору нашого сучасника, книга Ф. Гізе є видатним і зразковим для свого часу твором. На протязі майже 20 років

підручник Ф. Гізе залишався єдиним керівництвом «для учащихся и учащихся».

Книга не була перевидана і тому представляє велику бібліографічну цінність.

Епіграфом до своєї праці Гізе вибрав висловлювання: «Поскольку нам неши дано долго жить, оставим что-нибудь в доказательство своего существования».

У Науковій бібліотечі університету є рідкісне видання: «Словарь химический, содержащий в себе теорию и практику химии с приложением ее к естественной истории и искусствам, сочинения Шарль-Луи Кадета, обработанный на российском языке трудами Василья Севергина... акад. и пр. ч. 1—4, СПб., при имп. Акад. наук 1810—1813».

Рівень розвитку хімії, значна кількість накопичених понять спонукало В. Севергіна перекласти на російську мову «Химический словарь» Каде де Гассікура.

«Химический словарь» побудова-

ний по типу енциклопедії з поясненням понять.

Розмістивши поняття в алфавітному порядку, В. Севергіна використував термінологію автора, «вновь сочинил» свої, а іноді вдавався до таких термінів, які вже мають російське значення.

Багато з них дійшло до наших днів в незмінному вигляді: окис, сірчаноокислі, вуглекислі та інші.

Цінність словника В. Севергіна збільшується тим, що автор перший в Росії запропонував єдину хімічну номенклатуру на російській мові, так як до нього кожний вчений застосовував свою термінологію, складаючи свої нові поняття.

«Химический словарь» В. Севергіна призначався для «разумения» хіміків-практиків і мав велике значення для розвитку ремесел і досліджень різних речовин.

В числі передплатників першого видання словника був сенатор Є. І. Мечніков—родич професора І. І. Мечнікова.

А. ЗАХАРОВА.

ДУМКИ КЕРІВНИКА

СТУДЕНТИ-ФИЛОЛОГИ, що проходять педпрактику в школі № 50 м. Одеси — дружний колектив. Інтерес до майбутньої спеціальності, допитливість, сумлінність у підготовці до уроків, «нешадна» принципова критика при обговоренні уроків товариша, самокритичне ставлення до своїх уроків, скромність у поведінці характеризують групу в цілому і кожну студентку зокрема. Не завжди мені випадає

працювати з такими практикантами, як в цьому році! Приємно чути «компліменти» від учителів-філологів про в цілому неспгану теоретичну підготовку студентів, приємно ставити високі оцінки за перші в житті уроки.

А особливо цікаво спостерігати різні характери, різну реакцію, різну поведінку студенток у класі.

Невеличка на зріст, із тихим голосом Надя Гудзь «залізною» рукою тримає клас. Алла Малій створює у класі спокійну, робочу атмосферу, яку не легко створити і вчителю з досвідом; а які таблиці, виявляється, малює! Оля Курінко настирливо вміє «опитувати» будь-якого, найслабкішого на-

віль учня. Олена Мікільчак продумує і передбачає найменші дрібниці у наступних уроках. Старанно готує конспекти Валя Галинська, яка вже працювала вчителькою.

На очах «виростають» від уроку до уроку Зіна Гармаш, Люба Гордієнко, Валя Кустол. А спочатку губилися в класі...

Прагнення до самостійності, ґрунтовності, навіть до «науковості» — помітна риса у Віри Оришак, Тоні Новикової, Галі Задверняк. А найсміливішою виявилася Зіна Кривенко — вона дала перший урок...

Але слово самим студентам.

Доцент Н. МОСКАЛЕНКО, керівник педпрактикою у школі № 50.

РОЗПОВІДЬ СТУДЕНТКИ

З НАЙОМСТВОМ з школою № 50 почалося ще в грудні (воно називалося «пасивна практика»). Тоді нас гостинно зустріли директор М. М. Сушкіна, завучі; познайомили нас з школою, побажали успіхів у роботі. Відвідували ми тоді уроки з мови та літератури: впевнено і вільно ведуть їх досвідчені вчителі.

І ми не дивувалися: нам здавалося, що інакше бути не може. Чи так? Відповіді залишилося чекати недовго... Почалася «активна практика».

Пишемо якнай докладніші конспекти перших уроків. І тут, звичайно, ми не обходимося без допомоги вчителів мови і літератури Михайлюк Лідії Опанасівни, Громової Євгенії Павлівни, які безвідмовно консультують нас і «вдень і вночі» (школа працює в дві зміни).

Перший урок випав на долю Зіни Кривенко. Сидимо, хвилюємося, нам здається, більше за нашу «вчительку». І думається, що коли б сама давала урок, було б краще, а то бачиш кожну помилку у подруги

і нервуєш... Потім гаряче і детально аналізуємо урок.

Ось як розповідає про свій перший урок Люба Гордієнко: — Стою перед класом і забула, що треба робити, де стати, як сказати. Почуваю себе дитинкою... А скільки разів тренувалася з подругами...

На другому уроці вже емоції інші. Другий урок пройшов краще. Вже й клас, і годинник бачила.

Такі вони, перші уроки і перші казуси.

Всього бувало. І час на уроці у багатьох залишався, але не губилися, по 5—6 разів однакові вправи виконували. І дзвоник у Олі Курінку на уроці на 5 хвилин затримали, мало не плакала. Крейди якось в класі не знайшлося на уроці у Віри Оришак.

А як оцінки не встигали поставити або аргументували їх так: «Ти добре сьогодні підготувалася — три тобі». «Ти поганенько знаєш матеріал — чотири». Справді, всяке траплялося.

Але вже є і «відмінні» оцінки за уроки у Олені Мікільчак, Наді Гудзь, Галі Задверняк.

Практика триває...

Алла МАЛІЙ, студентка ІV курсу українського відділу філологічного факультету.

ГОСТІ З ОАР

ДНЯМИ наш університет відвідала делегація організації соціалістичної молоді Об'єднаної Арабської республіки, яка гостює в нашій країні за запрошенням ЦК ВЛКСМ і Комітету молодіжних організацій (КМО) СРСР. В складі делегації Абдель Гафар Шокр — секретар організації соціалістичної молоді (ОСМ) ОАР і головний редактор газети «Аш Шабаб аль Араби», Кемаль Коменши — помічник секретаря ЦК ОСМ, Салах аль Шарнуби — відповідальний за міжнародні зв'язки ЦК ОСМ, Алі Хотир — перший секретар губернського комітету ОСМ (губернаторство Найлубія) і Мустафа Ірріді —

завідуючий групи контролю ЦК ОСМ.

Гості відвідали музей історії нашого університету, а потім прийшли в комітет комсомолу, де зав'язалась дружня бесіда. Гості цікавились постановкою комсомольської роботи і студентським життям в вузі.

На всі питання члени комітету дали ґрунтовні відповіді.

На бесіді були присутні представники ЦК ВЛКСМ і КМО СРСР, а також секретар обкому комсомолу Б. Стречень.

Гості тепло подякували членів комітету комсомолу ОДУ за сердечний прийом.

В. БОЛДЕНКО, заступник секретаря комітету комсомолу ОДУ.

НА ФОТО: делегація ОАР в комітеті комсомолу ОДУ.

ДАЛІ ОБІЦЯНОК СПРАВА НЕ ЙДЕ

СТРІЛЬЦЯМ-СПОРТСМЕНАМ ТРЕБА ДОПОМОГТИ

А протяг багатьох років команда нашого університету бере участь в найрізноманітніших змаганнях: і в першості міста, області, республіки, і у всіх різновидах цих змагань.

Серед жіночих команд дівчат-спортсменки університету шостий рік стають чемпіонами вузів міста, а співробітники університету третій рік підряд завоюють перехідний кубок. Стрільці ОДУ в особистому заліку неодноразово досягали чемпіонських титулів. Це тт. Сладков, Любович, Бабіна, Зіменкова та інші. Виховав цих спортсменів викладач Василь Архипович Галайчук.

У читачів, які познайомляться з першими рядками цієї статті, може скластися враження про благополуччя стрілецької секції університету, але насправді це далеко не так.

Почнемо з інвентаря і обладнання тир. До грудня 1966 року тир мав три малокаліберні рушниці і два пістолети 22-річної давності. І лише два місяці тому секція кульової стрільби збагатилася трьома новими пістолетами, але все ще немає спеціальних рушниць для жінок.

Сам тир являє собою довгий, вузький і задушливий тунель, який не відповідає елементарним нормам використання його. Просто дивно, як в такій задусі, з температурою повітря +25 градусів, з великим накопленням порохових газів, тренуються спортсмени, як

втримує це все сам викладач В. Галайчук?

Ще більший подив викликає позиція деяких працівників господарчої частини, які вже ось декілька років обіцяють встановити в приміщенні тир вентилятор. Але далі обіцянок справа не йде.

Більше того, у спортсменів відібрали стрілецький клас, де вивчалась матеріальна частина зброї.

В університеті багато бажаючих займатися стрілецьким спортом. Добре було б, коли б стрільцям дозволили способом народного будівництва спорудити тир в районі нашого стадіону. Від кого це залежить?

З кожним роком все важче брати участь нашій команді у відповідальних змаганнях, бо з кожним роком ускладнюється програма стрілецьких змагань. А, наприклад, вправа МП-8 — швидкісна стрільба по силуетах — випадає з підготовки наших спортсменів, тому що тир не відповідає елементарним вимогам для цієї вправи. Він надто вузький. А попереду відповідальні змагання — спартакіада МВССО УРСР в Києві.

Стрільцям треба допомогти. В цьому повинен взяти участь і Дуже хочеться вірити, що так і буде, що наші снайпери будуть тренуватись в кращих умовах і значно поліпшать свої показники в стрілецькому спорті.

В. ЛАПКО,

К ОБЗАР... Коли ми чуємо це слово, воно передусім асоціюється з літературною і революційно-демократичною діяльністю геніального українського поета Т. Г. Шевченка. «Кобзар» — так Т. Г. Шевченко назвав свою першу невеличку збірку поезій, видану в 1840 році.

«Кобзар Дармограй» — псевдонім Т. Г. Шевченка, яким він підписував деякі свої твори, написані на засланнях. В ці тяжкі для поета роки він, звертаючись до свого народу, писав: «Не покидайте, брати мої, старого, безталанного кобзаря Дармограя».

Слово «кобзар» було таким близьким, таким рідним словом для поета, що він проніс його через усе своє тяжке, але героїчне життя, зробив його одним із найпопулярніших слів в усіх слов'янських мовах. Та й не тільки в слов'янських...

А де ж узялося слово «кобзар»? Чому воно в житті Т. Г. Шевченка, в його літературній і промислово-політичній діяльності стало програмним?

Ще в епоху Київської Русі східні слов'яни вели довготривалу боротьбу з тюрксько-татарськими полчищами. У процесі цієї боротьби слов'яни дещо й запозичали у

КОБЗАР

своїх ворогів. Зокрема, від тюрків, татар до східних слов'ян зайшов однострунний музичний інструмент під назвою «копуз» чи «кобос».

На українському ґрунті в XV—XVI столітті цей музичний інструмент був дещо удосконалений, став декількаструнним, а його інішомовна назва в народній мові була морфологічно переоформлена і стала звучати як «кобза».

Кінець XVI — початок XVII ст. — найтяжчі, найтрагічніші сторінки в історії українського народу. Польська шляхта і литовські феодалі, угорські магнати і румунські бояри, татари і турки, свої доморослі пани і церква жорстоко експлуатували й національно гнобили український трудящий люд. У боротьбі за своє соціальне й національне визволення український народ організував Запорізьку Січ. Разом із запорізькими козаками активну участь у боротьбі з своїми гнобителями брали співці народних дум і пісень.

Переходячи з села в село, вони у своїх піснях і думах закликали народ до повстання. Пісні і думи

із закличками до боротьби проти своїх гнобителів ці співці виконували в супроводі «кобзи». Звідси народ їх і назвав «кобзарями». Отже, слово «кобзар» утворилось десь у XVI столітті від основні слова «кобза» за допомогою суфікса -ар.

Т. Г. Шевченко, як відомо, дуже цікавився історією українського народу, зокрема, його визвольної боротьбою в XVI—XVII столітті. Зрозуміло, що він не міг не помітити важливої ролі кобзарів, своєрідних агітаторів, в цій визвольній боротьбі. Йому дуже імпонувала роль кобзаря, агітатора і пропагандиста за соціальне і національне визволення свого народу. І таким свідомим борцем він став.

Ось чому Т. Г. Шевченкові було таким близьким і рідним слово «кобзар». Ось чому він і першу свою збірку поезій назвав тепер уже невмирущим словом «Кобзар».

Доцент А. МОСКАЛЕНКО.

СЛОВО ПРО СЛОВО